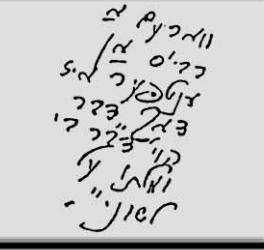

מנהג מלך בשולחן המזרד

מוגש ע"י הרה"ת ר' יוסף ישעיה שי ברוין
משפיע במתיבתא בסידני, אוסטרליה

א ווארט פון רבין
דיוקים בדברי והנagation
כך אדמור"ר שליט"א

לט, א). וראה בארכוה בשיעורי תורה (להרא"ח ע"ה נהא) ע"י קצז שהאריך עד החיווב לחזור אחר חסה דזקא. אמנם, נתקשו הפסיקים בזה הרבה, דהרי אין זה טעם מרירות (ראה RIDBI'ז ירושלמי בערכות רפי'). ממשרת שלום סל"ה סק"ב), ויתירה מזו, בקובץ על הרמב"ם (היל' חמץ ומצה פ"ז ה"ג) כתב, דמה"ט המשיט הרמב"ם ה"ק ד"מ'צחוה בחזרותי, "לפי שאין אנו בקיון בחזרות". וכ"כ בחרוי"א כל קל טיג. וראה אגדות סופרים (מערכת רעק"א) מכתב מז. וכ"ה במשמרת שלום (הנ"ל). וכן בלוח עורת תורה להגרי"א הענקין פקפק על החסה שלנו אם הוא חוזרתו. ולכאורה הוא גם מטעם שהחזרות שלנו אין טumo מז. אבל הפסיקים כתבו לישיב ע"פ היירושלמי (פסחים פ"ב ה"ח) ש"תחלתו מתוק וספונו מר", "דיהינו כשהקלח שלא מתקשה עץ ונעשה מר כלעהנה", ומשו"ה יוצאיין בה גם כשהיא מתוקה (יש"ע אה"ז שם, מפרק"ח שם ס"ה). וראה בתנסמן בפסק תשובות סתע"ג אות ז. ושם העරה נט, 95 שהוא מחלוקת ראשונים. אבל, יש שכתבו להעדיין חרין (נוסך להזחסה קשה לבודקו רצוי), ואך שהחרין הוא שלישי בחשיבות, וקודם לו "עלולין" (שו"ע שם), מ"מ אין אנו בקיון (כ"כ) במחותן של שאר הירקות שנמננו במשנה (פסחים לט, א), ועדין רקחת חרין, שהוא – "תמכא" שבסנהנה. ובשות' חות"ס (סקל"ב) הביא רמז שתמכא"ר רית תמיד מספרים כבוד-אל. ובלקט יושר (ע"י צב) הביא שהוא ע"ש "בי תמקה ימינך". ובש' עשר קדושיםות – הובא בזיגד משה ע' רה – מביא רמז גם במלת קריין [=חרין]. ובשות' בית נסחוב מהאהבה (ח"ב סדרע"א) לתלמידו של הנודע ביהודה כתוב שהנודע ביהודה הנוריג את בני עירו לאכל חרין דזקא יונן ועשהו – בעזרת כף – כמיין כדורי (קרוב לנודל ביצה). אחר כך, עוטר את החרין מכל צדדיו בשני עלה סחה גודלים, או בשלושה עליים קטנים. נוטל את החרין השלם [שאינו כתוש ומורוד] חותך מןנו בסיכון שתי חתיכות, ומניין – כשחן בשלימומון – האחת לתוך המרוור, והשני לתוך החזרות". (אוצר מנהגי חי"ד ע' קללה. ובשינויים קלים – בהגש"פ מהדורות היכל מנחם).

חלק העליון של עלי החסה דזקא
ומה שלקח רק החלק העליון של עלי החסה – הוא ע"פ

шиб"ארצות אשכנז ופולניה שם קרות (א) אין החסא מעוזי בזמנ הפסק ולא הוגלו לקחת החരין". והובאו דבריו בשוויי אה"ז (סתע"י סכ"ז). וראה במ"מ ע"ג] hei או כלו אחר כן, ולא

הי לוחץ חרין שלא שרחו בימי, ואם הי סלאט [כואורה הכוונה שבominator השם קרות (א)] אין להשיג חסה, כיון שאיןו מצוי בד"כ במדינתינו בזמן חתיכת החסא"ש תרצה (יל' בקרוב). וצע"ק משיחת בשוויי אה"ז (סתע"ג ס"ל) ש"מ"ד"ס מצווה לחזור אחר חזרות [הינו – חסה], אפילו לקנותו בדים יקרים", לפי ש"ע"ק המוצה הוא בחזרות דזקא (שו"ע או"ח סתע"ג ס"ה, ע"פ פסחים

רובות נכתב במדור זה בעבר, ע"ד גודל הדיקוק בהנagation של הרב, "ויכידעו שכל הנאגה וגם כל תנואה ממש הייתה אצל רבו"ק מדוודה ומכוונת בכוונה מיוודה . . ." וכ"ק אדמור"ר [הריי"צ] נ"ע הראה . . . על איזה הנagation ובינו [הרשות] נ"ע, שכואורה הם נראים רק כעין הרגל טבעי, ובאמת הם בכוונה, ומכוונים ע"פ קבלה" (אשכבתא דרבבי עי א"ז).

הדבר הוזג במיוחד בlij הסדר, שעיה שוכו המוסבים להסתופף בצללא דמהימנותא, בצל אבינו רוענו כ"ק אדמור"ר שליט"א, ולחחות בנוועם ה' בבחינת "זבומרא גודל זו גilio שיכינה", ועקבו אחר כל פרט ופרט בהנagation הקדושות, לדעת על נוכן אופן ההנagation הנאותה. וכבר כתוב כ"ק אד"ש (אג"ק ח"י ע' שנ) במלעת עリכת "סדר לדוגמא" עבור תלמידים-ות "שע"ז נתקקו בזיכרונות הלכות הקשורים בעניינים אלו". וכל וחומר בן בנו של קל וחומר, בראית פני הקודש, בשעת עリכת הסדרים, שכמה הילכתא גבירתא אכן למשמע מניה.

ברוח זה, נתעכט הפעם על אחת מהנתונות הקודש שנראו בעת עリכת הסדרים, לבירר ולהפץ בדעת-תחרתו "אפס קצחו ושם מהו", מ庫ר מוצאו, על מה הוטבעו אדניו.

בתיאור סידור הקערה של כ"ק אד"ש שברשימות שונות מצינו כ"ק: "למרור ולכורך לוחץ כמה עלי סלאט [חסה], מסיר מהם את חלוקם התחרתו, השדרה הסמכה לקלח. לוחץ גודל מלהות חרין [מגורוד ומפורר] במידה גודשה. ועל כל נטילה ונטילה סוחט את החרין בידו באופן שנשפך ארצת, ועששו – בעזרת כף – כמיין כדורי (קרוב לנודל ביצה). אחר כך, עוטר את החרין מכל צדדיו בשני עלה סחה גודלים, או בשלושה עליים קטנים. נוטל את החרין השלם [שאינו כתוש ומורוד] חותך מןנו בסיכון שתי חתיכות, ומניין – כשחן בשלימומון – האחת לתוך המרוור, והשני לתוך החזרות". (אוצר מנהגי חי"ד ע' קללה. ובשינויים קלים – בהגש"פ מהדורות היכל מנחם).

גם 'חסה' וגם 'חרין'

ועל הסדר: המנהג לקחת גם סלאט (חסה) וגם חרין, הון למירור והן לכורך – מפורש כבר בהגדה עם לקו"ט של כ"ק אד"ש ד"ה "וותחת המרוור". ובפשטות, הטעם לכך הוא, ע"פ מש"כ בשוויי אה"ז (סתע"ג ס"ל) ש"מ"ד"ס מצווה לחזור אחר חזרות [הינו – חסה], אפילו לקנותו בדים יקרים", לפי ש"ע"ק המוצה הוא בחזרות דזקא (שו"ע או"ח סתע"ג ס"ה, ע"פ פסחים

1) וכ"ה ברשימות הנagation דחסה"פ תרצה (יל' בקרוב). וצע"ק משיחת שבשת"ש תרצה (יל' בקרוב) בסה"ש תרצה (בנוגע להנagation כ"ק אדמור"ר מורהшиб"ב נ"ע: "גם לכורך

ביו"ט – ראה שווי"ע אדה"ז סטצ"ה ס"ט. וראה בהנסמן בנטען גבריאל יי"ט ח"א פ"ד. ואכ"מ] מציינו כי חילוקות: סחיטת זיתים וענבים שאסוריין מדאוריתא; סחיטת תותים ורומונים, וכן כל פירות שרגליין לסתוחן לשם משקה, שאסוריין מדרבנן; שאר פירות שניין דרך – מעיקר הדין מותר, אבל נוגין להחמיר במקומות הרובה הרבה שלא לסתוחן לצורך מימיהן (בסיטות רשיי' ד"ה כוב חודה שבת קמוד, ב) ועוד, ממש ד"אוחשביה" ממשקין) ובמקומות שנגנו להחמיר אין לשנות (שווי"ע אדה"ז רשות').

ובעניננו: סחיטת חרין לאורה דינה כפירות שאין רגילין לסתוחן לשם משקה, שעמicker הדין מותר לסתוחן, ומ"מ לדעת מקצת מהראשונים אין לסתוחן. ומ"מ, זה רק כשסתוחן לצורך מימייה, אבל כשותחת למתק הפרי מותר לכור"ע (אד"ז שם).⁶ והנה, בוגוע לסתוחת כבשים ושלקות (משקון גמורון שנבלעו באוכל) מציינו בשווי"ע (שם סי"ז). אדה"ז שם סי"א) אדר"ז דאסרו לסתוחן לצורך מימייה, אבל מותר לסתוחן לצורך גופן דהינו "لتנקם לאכילה עיי' כך שאז אין בו משום פרך". ויל"ע, בנדון שכונתו לסתוחת כדי לתנקנו לאכילה (לגופן), אבל סוחתו לתרד כליל, ואין המשקה הולך לאיבוד, אם גם בזה מותר. ובפשתות, מוכח להיתר מלשון המחבר בשווי"ע (ס"ז) שכתב "אפי" סוחתו לתוכה הקURAה". ובמשנ"ב (שם סקכ"ד) פירש זהה "דאע"ג שסתוחן לתוכה הקURAה ואין המשקה הולך לאיבוד, מותר כיון שאינו מכוון בשביב המשקה". ובאמת, כבר קדמו הט"ז (סק"ה) בוגוע לסתוחת תפוחים (שבזמןם ובמנגנון מדיניותם הויל' כאשר פירות שאין רגילין לסתוחן) שבסוחות תפוחים כדי לרוכנן מותר, "וואע"ג דשתה מה שיוצא ממנו, מ"מ לא נתכוון בסחיטה לכד, כיון שאינו עומד לכך" (ובתהלך ד"ס קד"ז כתוב כן גם לגבי תפוחים ורומונים). ועייג"ג בתורו"ש שכתב, דזוקא למימייה הוא דאסרו, אבל אם נותנת תחתיתן כדי שלא יתכלך השולחן, כסוחות למתוק דמי ושרי.

אמנם, הט"ז עצמו (בסקי"ב) כתב בוגוע לסתוחת משקון מבגדים, ד"יאם נשפק שכר (או שאר משקון שאנים מלבינים) על המפה שעל השולחן, והוא רוצה לנקוטו, לא ישאוב ממש תוך אף

או חולה התוilo לשורות במים (שווי"ע אדה"ז סטצ"א סי"ב), יותרה מזו מי פירות – שלכתחילה לשחמיר שרות במים דזוקא אם חוללה לפ"י שהם [מי פירות] מפיגין את טעם המצהה" (שם). וראה מג"א (שם סק"ז) גם לטבל במים פירות אסור (וזדלא כמשנ"ב שם סקכ"ד) דזוקא שרי איסור).

(5) וויל' יתרה מזו, דלכתחילה צרייך גם להכניסו בפיו בابت אחת – ראה הייחודיות חות"ס (ד"ה כי איתא – חולין קב, א) ד"יאכילת מצה מטה פירות. וכפשתי דקראי להכניסו בابت אחת לתוכה פי, כפשתי דקראי דאכילה בابت אחת מטה פירות, ולכאותה לטעם הניל, העיה בבורו. וראה גם ביאור הרו"א (סתעה"ה סי"ב) ד"אכלן לחצאי יצא" (שבפסחים קיד, ב) משמע בדיעבד דקראי (אבל עיי' רש"ם שם סק"ה אלכ').

אללא, שבסמואה קייל' דצראק להכניס ב' בקיותם בב"א, בכדי שלא יהיה הפסק בין הברכה לאכילת צוית הפרוסה וכזית השלימה (שווי"ע אדה"ז, העיר, תצעיר סי' סי). ובקבוצץ אהיל סוס (חו"ע א"א העיר, או"ץ למלואות פיו מב' הקיותים, כי"א להתחל לוכנסים לשערת הנקיס משניותם) – השלימה והפרוסה – ביחס, בכוסיות ניר, כדי שלא תתחלחו המצות, ואמר שא"ם הוושלים לשורי, אפשר לעטר את המרו' במoitיות ניר'ן].

כל קוית (כשלעכטמו) בב"א. (6) אבל, בთותמים ורומוניים, נראה גם להנישן

מש"כ המג'א (שם סקכ"ב) שטוב יותר ליקח העلين ולא הקלחין, ד"מדקדammer (פסחים לט, א) יוציאן בקהל שלה"י אלמא דעלין עדיפא". ובט"ז (סק"ה) כתוב במעלת לקיחת העליון "כי יוכל לאכול בטוב כזית מתנו, כי איינו מctrע כ"כ כמו הקלח". וראה במשנ"ב (סקל"ח ובשעה"צ סקע"ג).

חותכת חרין שלמה

ובמקור ההנאה לחתכת חרין שלם שאינו מרוטק – הצביע עם כ"ק א"ד"ש שהוא בהנאהתו של הרה"ץ וכמי מומונקטש, בס"י דרכי חיים ושלום (אות תקצ'), והuid שהוא חידוש משלו ביחס להנאהת אביו הרה"ק רלו"ץ נ"ע והנאהת כ"ק א"ד"מ"ר היריע"ץ נ"ע (ראה בהנסמן בס' אוצר מהני חב"ד שם), והוא כדעת בעל חוות דעת בהגדת מעשה נסים, ועוד פוסקים (דורך פקודיך מצוה י הlk הדיבור אותה, שראיתנו נכונות ואון להקל ובפרט שיש ברכה לבטלה. משמרת שלום שליה אותן ב. וכי"ה בהגדת ברиск בהנאהת בעל בית הלוי) אין וגיאן מצות מרור בחריין מפורר כיון שע"ז מתבטלת חריונית, ומה"ט נהגו כו"כ לקחת קצת מהריין שאינו מפורר, ולהשלים לכזיות מהריין המפורר (ראה בס' ברכת הפסח סי"ב סק"ד).

סחיטת חרין על הרცפה

באשר להנאהת לסתוחת את החרין – הנה נוסף לטעם הפטוש בצדיו לוודא שישוור כיitz בחרין עצמו², וגם כדי להפיג את החrifpit³, עוד זאת ייל' שהוא בצדיו שלא יחולח את המצאות⁴. ועוד ייל' שהוא בצדיו שיכל לבלוע בבית אהת⁵, ממש"כ הפוסקים שכן ציל' לכתיה (ט"ז סטעה"ה סק"י). מג"א סק"ס, ובשו"ע אדה"ז שם סי"ד "אם קשה לו וכו' יש לסמיך וכמי הנגטו צרייך לבלוע כל הcovitz בת אהת"). ועפ"י מובנת ג"כ הנגטו הקדושה לעשות את החרין כזרת כדור ולעוטפו בעליים, והוא – בדא"פ – בצדיו שיתאפשר לבלוע בבית אהת.

אמנם, מה שצרכיך ביאור הוא הנהנת כ"ק א"ד"ש בכל פעם לסתוחת את החרין באופן שישפוך ארעה דזוקא, והלא דבר הוא. ואולי ייל', ובהՃמיה, דבידיינו סחיטת פירות בשבת [וכן

עם "শ্বৰো-মিল" [חלב] או יין. וכי"ה בספר המהנים. ובחדשה עם לקו"ט ד"ה "শোলচন উরু" דיקי לכתוב ע"ד מים או משקין שמים מעורבין בהם. ואותל' שבנדז'וד מדווח בחריין שנשרה בימים, הרי א"פ להשתמש בו לכורך עם המצהה, וכניל' בהערה 1 ע"ד הנהנת א"ד"מ"ר הרש"ב נ"ע

שהיא לוקח חרין שלא שורשו במים. [צעיק מש"כ בהגדה ד"ה "যোত্বল" שהמדקדקין בהיריות מהלך במסיבתו ח'ב עי' צט בשם כ"ק א"ד"מ"ר הרה"ץ נ"ע שמרור שישערו גודל מאי (באוצר מנגן חב"ד עי' קלו השםיט מילים אלו) באנפן שא"פ לסלובל אכילתו מלחמת חריפותו, אין

ישצאי בו ד"ה, וצרכי לאכול כשייר שיכל לאכול. ובשעה"כ (פמ"ח סי"א) שהחרין ציל' באומן שי"פgo מרירתו שייה"י ראיי לאככל אדים".

וכבר הזכרנו לעל דבי הט"ז (אוחז טכני סק"ה) ע"ד מועל העליון (של חסן) ביחס לקלחין "כ"י שוכן בטל בטיב בזות ממן כי איינו מctrע כ"כ".

ויכול לאכול בטוב כזית מתנו כי איינו מctrע כ"כ. ויש להעיר מדעת הפוסקים שמצויה לפיר את החרין דזוקא, ושיאה דזרך אכילתו (הגהות חתני שווי"ע או"ץ סטעה"ג. ועוד).

(4) והיינו, לאו דזוקא מעד חמץ שרשוי, דהרי במי פירות כתבת אהת"ז בתשובותיו (ס"י) ד"פ"שיטא דאין החרמי כבב"א, וכי"ה בסב"ה"ש הישית (ע" רצ) שכך א"ד"מ"ר הרש"ב נ"ע אבל שמורה עם יין. ובסה"ש תש"ג (ע' 64) שהי אוכל

ומ"מ מוציאה משקה ושותה מה שיוציאו ממנה שרי, וכ"כ סק"ד, [כאורה ציל סק"ה] השיג עלי החמד משה דזה איננו נקרא למתק, לפ"ז אסור לשוחט לימיוני"¹⁰ [שדרוך לשוחט למתק לאוכל (אחר), ושותים הנשר אה"כ]. ובמקרה בדעת הצע"צ חשש לאיסור בשוחט למתק ושותה המשקה, ציל דוקא באופן שהמשקין הולclin לאיבוד (ודלא כדעת זקינו אה"ז)¹¹.

ומעתה, יומתך בטוב הנחתת כ"ק א"ד"ש, שהוא להوش לשיטת רשי"ל לאיסור שחיתת שאר פירות, ולדברי הצע"צ שכותב דאיינו מותר אה"כ הוא רק למתק, ועפ"ד דבריו הט"ז הנזכרים בנוגע לחיתות בגדים, דלא יעיל מה שישיכנה אה"כ לאיבוד, דהה מעות לא יכול לתקון.¹² ודוק.¹³

כמורת החריין – "קרוב לגודל ביצה"

ולא נותר לנו כ"א לרבר מרודע לך שעיר גודל כ"כ, "קרוב לגודל ביצה", דכלאורה סגי בכזית שישורו פחות ביותר מגודל ביצה". [ולהעיר הממלך במסיבתו ח"ב ע' צח שכנשאל כ"ק א"ד"ש על הנחתת לקחת שיעור גודל למזור אף שכ"ק א"ד"מ"ר הריני" לא נהג כך, השיב שמשפרים שבheitת כ"ק א"ד"מ"ר הריני" בשיקגו (בשנת תר"ץ) לך מרור בשיעור מבהיל].

ואולי ייל' לקרב הדברים אל השכל, ב"דעת תחתון" עכ"פ, את"ל שהכתוב דיביך בשיעור כ"ק "קרוב לגודל ביצה", שכ"ק א"ד"ש חש לדעת המכחים בשיעור קצת למזור. דהנה, בש"ע א"ד"ז (סתפ"יו ס"א) כתוב, שבמרור שהוא מד"ס יש לסמוך להקל שישור ביצה הוא פחות מעתה משלייש ביצה, משא"כ במצוותה שהוא מה"ית יש להחמיר כדעת האמורים שהוא בחזוי בעזה. אמן במשנ"ב (שם) כתוב דברmorר מכיוון שצרכיך לבך' לעלי' צרי' להחמיר לכתילה בשיעור חצי ביצה דוקא, משא"כ בכוון. עיי' בשיעורי תורה (ע' קצד) שהשיג על המשנ"ב ומוכיח שם האוכל בשליש ביצה שפיר יכול לברך על אכילת מזור. אלא שסביר

דבשאר פירות בשוחט למתק, אף ששותה אה"כ, ייל' דאיינו בכלל אה"ב, כי"ל הערת. 9. וצ"ל וליבש כבפניהם, ע"פ דעת הצע"צ בפס"ד.

(2) ומשמות לשון הט"ז דהוה חיווב ממש, ולא רק משות מראית עין – ראה בפמ"ג במ"ז סק"יא. ומה שכתב ע"ז בדברי הלכה (שמורת) טשי"כ בהערות על הפמ"ג ע' רפ"ד. עיי' ש"ס סקל"ב סק"א אות א"ד"ה (ודע) שכתב בקצתו"ש ש"ס סקל"ב סק"א אות א"ד"ה וודע) שכתב לקשר לפלוגות האחוריים בשוחט לתוך קדריה ריקנית, ועתיד לעיר בה האוכל. והנה א"ד"ז (ס"יע) כתוב בהניל"ד, ואסור מד"ס משות מראית עין. אבל בחידוש הצע"צ עהה"ס (ס, ג) הקשה ע"ז טובא, ונותה למור שיש בו אישור דאורייתא. וא"כ, אף שכתב א"ד"ז (ס"יע) דבשאר פירות שאון ררכן לסוטון מותר בשעתיד לעיר בה האוכל, אף לדעת להrichtת לימיונים, וחולק ע"ז בהדייה. ומדוברו האוצרני מותר לשוחט פרות – הנה, לעומת הצע"צ ייל' דgom בה אסור עכ"פ מד"ס, דוחות חד דרגא למתקן, ונמצא שם בה חולק על דעת א"ד"ז (ראא בס' ברכת השבת ע' רמד) בארכנה.

להזיך פטור "מפני שהוא מקלקל", ולא מפני שא"כ לדם – ראה סי' המפתח (פרנקל) לרמב"ם הלכות שבת פ"ח ה'ז.

(9) והחילוק בין שחיתות שאור פירות לכבשים ושלקות ייל', דבשאר שחיתות אסור רק משות דאוחשי למשקיין, ומשווה כשותהן למתק, אף ששותה, איןו בכל "אוחשי" (וכ"כ בס' ברכת השבת ע' רמה בעדעת הט"ז), משא"כ כבבשים, שוחט משקין גמורין, לא התירו רוק כשותהן לצורך האוכל עצמו, ולא בשותה לנונן ולמייהן. ומה שאנו בו אישור "משקין שזובי" – ראה בס' ברכת השבת (ע' רמד) בארכנה.

(10) וראה בארכנה בחידוש הצע"צ עהה"ס (ס, ג) ואילך) שਮביאו שיטת א"ד"ז להיתר בונגוע לשוחט לימיונים, וחולק ע"ז בהדייה. ומדוברו כאן בפס"ד משמע שהוא גם עם הגדרות למתקן, ונמצא שם בה חולק על דעת א"ד"ז (ראא בס' ברוכ' בפיויש).

(11) ולהעדר, דבבי"י ("הזה תותים) היביא בשם הגהה סמ"ק, דלישת האוסר שחיתות שאור פירות, חמיר' מכובשים ושלקות. ולפ"ז, ספיקו של הצע"צ בשחיתת כבשים ושלקות "לגונן ולמייהן", שייכא נמי בשאר פירות דעת האוסרים. אמן, אי משות הא לא ארירא (נדס'ו) להוה שחיטות שאור פירות מפורש בש�יע א"ד"ז (ראא אח"כ). ומישיב, דשאני כבשים דעיקר שחיתות מדרובנן, משא"כ בגבגים דכשריך למשקין הוה אישור מה"ת.

ולשפוך לחוץ, דاع"ג דישילכנה לאיבוד, מ"מ כאן בשעה שהוא שואב תוך הכלף, הוא עושה אישור גומו, והוא תולדה דמפרק .. ולא יועל מה שיפוך אה"כ הכלף לחוץ, דזהו מעות לא יכול לתקון?⁷ (ועי' בא"ר, פמ"ג ותוספות שבת שחולקים ע"ז). ומובהר מהה חידוש גודל, דגש כמשמעות המשקין לאיבוד, עבר איסורא דמפרק בשעה ששואבו תוך כל, ועכ"כ באם כוונתו להשתמש במשקין. ואכן בפוסקים, וכן בש"ע א"ד"ז (ש"כ ס"כ"א). עיי' ש"י וס"כ"ד) מדיקים בכתב, שכ"ה המשקין הולכים לאיבוד⁸ אין בו אישור מפרק מה"ת בונגוע לשחיתת משקין מבגדים, ולא די בכך שאין עיקר כוונתו בשביל המשקין⁹. וכןCDC) תמצא שבונגוע לשחיתת כבשים ושלקות לצורך גופן, כתוב א"ד"ז תמצא ע"ז שא"כ כל לדבר המפרק, (ס"י"א) "שאין בו מושם מפרק כיוון שהוא א"ד"ז (ס"י"א) וזה מושם מפרק כיוון שהוא א"ד"ז. וכןCDC) ומשמע שהתריר רוק כשותהן הולכני לאיבוד. וכןCDC) בקבוצה"ש סק"יו סק"כ"י). ובאמת, בחידושים הצע"צ עהה"ס (ס, ב) נסתפק בזה, ד"מ שמע אפי' סוחט לתוך הקערה כמו'ש בש"ע .. מיהו יש לדוחות .. דלקורה לא שרוי דהויל לגונן ולמייהן. ובאמת לא נזכר היתר זה בפוסקים ראשונים כ"א בהטר ובקיים פסקי הרא"ש. ולמאן דפסק כרי' יהונן ודאי אסור בכחה"ג. עיי' ש. וכ"כ בנשימת אדם (כלל יד), דזוקא כשהמשקין הולclin לאיבוד שרי.

אםنم, בנדוד' אין הדברים מעלים אורכה כלל. שמספרש כתוב א"ד"ז (ס"טיו), בונגוע לשחיתות פירות שאין נגلىין לסתוחן, דלכ"ו"ע מותר לשחיתות למתק הפרי, "ואפי' שחיתת המשקה הנשחט ממן מותר, כיון שאינו מתכוון לשחיתתו בשביב השתיי" (והוא מדברי הט"ז הנזכרים, וכמצויין במ"מ שע"ג)¹⁰. והזרא קושיא לדוכתה, بماה שדייק כ"ק א"ד"ש להחמיר לשוחט החריין, שדיינו כפירות שאין דרכן בשחיטה, על הארץ דוקא, באופן שילך לאיבוד. אך, כד מענית בפסק דינים להצע"צ (טו, א) מישוב לנוון, וזה לשונו: "אך במ"ש [הט"ז סק"א]adam מכון למתק,

לשוחטן גם למתק הפרי, שחושין שם לא יעשה לשם משקה (א"ד"ז שם). אמן, בחיה הצע"צ העהה"ס (טט, ב) כתוב, דבשות שאור פירות "לגונן" והזרא בשביל מימיהן פטור, ואפשר גם בתותים ורומנים הדין כן". ומשמע, נשסתפק בדיון בתותים ורומנים למתק. אמן, שם קאי להסביר דאפי' בשאר פירות חיב החטא, ומושיה כתוב דפטו (אבל אסור) לצורך גופן. וראה לקמן (ס, א) שכתב, גם ורומנים הדין כן" דחיב החטא לצורך מימיהן, ואסור לצורך גופן. וראה לקמן (ס, א) שכתב, גם לדין "נראה דהיה" בתותים אסור לשוחט לגונן ולמייהן. לדין כפמ"ג במ"א סק"ט, אבל לבסוף מסיק להיתריה. עיי' ש.

(7) ובס' מגדל דוד (הערות ל"ס ל"ט מלאות)"anganliti (רבבאים) ע' רדכ, נתקשה בה, שדרבי המשג'ב טרי אה"ז, שהעתיק דברי הט"ז הנ"ל בבהה"ל (ש"כ ד"ה טבו), ולאיד"כ (בסקכ"ד) הרי לשוחט כבשים לתוך הקערה. [ובאמת הויל החקשות כן על הט"ז עצמו, שכובב (בסקכ"ה) לה嗣יר שחיתות תופחים למתק אף כשותהו אה"כ]. ומישיב, דשאני כבשים דעיקר שחיתות מדרובנן, משא"כ בגבגים דכשריך למשקין הוה אישור מה"ת.

(8) אלא, שבשחיתת בגדים הוה אסור מד"ס גם כשוחלclin לאיבוד, אבל כבשים ושלקות כשותהן לצורך גופן מותר למתר – ראה לה嗣יר שחיתות שאור פירות דבבבאים דעיקר שחיתות הבהיר בו בחידוש הצע"צ (ס, ב) שהוא הבהיר מivid בוכולין דוקא, עיי' ש. ועיין עוד שם (טט, ד). ולהעיר מהשקי"ט בעד הרובבים, שהחובל

בשדיינו ליתנו לאכל דין משקה לעלי'. והסבירת אה"ז "שבשעת שחיתותין יודיעין הכל שוחטן למתק האוכל ולא לשם משקה, שאין דרך כל לשותהן לשם משקה" – מועיליה רקס לשליט אה"ז, שאיסרו אסור מ"ע, אין סברא אבל אם אמר שהוא אסור מ"ע, אין סברא חלק בין זיטים עגבבים ותותים ורומנים לשאר

(כט) נתבאר¹⁴, שהשיעור האמיתי הוא לכארה 100 גרים, ושרו
השיעורים שנינו לנו לפי מסורות הנזכרות הם מטעם שרצו
רבותינו נשיאנו להסמכם למדות מדיניותם. ושיעור זה
מתאים גם למדידת כוס הקידוש של כי"ק אדמור הראי"ץ נ"ע,
ולשיעור מוקה שבסוח"ת הצ"ע (המשמעות של סוף חייו). בהוצאות
החדשנות – חי"ד של"ג). ועפ"ז, נמצא ששיעור בביבה (שנוי
שלישי שיעור רבעית) הוא 66.6 גרים במשקל המים.
שהוא נכון ביצה להומרא – הוא כ-33.3 גרים במשקל המים.
אם נשים יש להוריד מהנה"ל שיעור הקליפה, שהרי בזאת הוא נכון
ביצה ללא קליפה (לרוב הפסוקים, וכן דעת הראי"ח ע"ה נאה,
שהיקפה אינה מחייבת כי"כ הרבה). ונחלקו
אבל במשנ"ב סתפ"ז כתוב שיש לשער עם הקליפה). ונחלקו
האחרונים בשיעור הקליפה, ועכ"פ הוא דבר יותר (ראה
שיעור"ת ע' קצג ועוד. וש"ע), וראה בחדושי הצ"ע (יוםא ט', ד)
שהיקפה אינה מחייבת כי"כ הרבה".

והשתא, ניחזין אן, דנה ביצת אפרוח בינוונית המשווקת
כהיום בלי קליפה, נפחה פחותה בהרבה מ-60 סמ"ק, וכשיעורו
של הראי"ח נאה דס"ל דכיבעה הוא 57.6 סמ"ק, ובלא קליפה
היז' 51.2 סמ"ק. ומכיון שהיעיד מי שהעד שחק כי"ק אד"ש
"קרוב לגודל ביצה" והינו כ-40 סמ"ק או פחות, יש להתאים כי'ז
עם שיעור ביצה להומרא שהוא יותר מ-33.3 גרים במשקל המים,
ובמדות הנפח – הינו יותר מ-33.3 סמ"ק מוחמות ניכרי הנואר בון
השניינים (ובן החניכיים).

(55) הוסיף בזה, שהמסורת לא היתה שי"שעור
רביעית היא סוטקה"א" (במצומצ) אלא שי"סוטקה
זהיא רבעית" והינו שבוטסקה (מדזה עגלה) יש
בודאי שיעור ביצה. ועד"ז שי"מדת הסאה היא
כמודת עמר" ולא להיפך (ועוד, שהיא פمدת
עמר" ולא מודת").

עוד זאת – שיש מן השיעוריים שמתחלתו
נאמרו לגבי מקורה (כמו שיעור העمر לסתה –
בסי' גולות עליות (ד"ג מג, א) ובשות"ת צ"ץ (חיו"ד
ס"י קס) – וכן שיעורו של הגראי"ז זילנדא),
שכפatos שבנגוע לשיעור מוקה יש מקום להחמיר
יותר. וראה כי"כ אג"ק כי"ק אד"ש חי"ג יע' רוכז ושם
יע רגש ע"פ הידיע שבסמה מוגדרים לצאת ידי
כו"כ דיעות – לש להגדיל השיעור וכו'. ושם ע"ד
שי"שעירו תורה להראי"ח ע"ה נאה שהוא מילך
בイトור. ויל"פ הכוונה – לעניין מקורה. והנה בס"י
שיעור ובעיטות המא תעשה לוט מים אפי' מים
כבדים". ועפ"ז מודות הנוגאות בזמיןינו (ע"ש
ב鞠חות) – היז' 115-116 גרים. ולפ"ז ואצא שיעור
האזור הואר 2.2 ס"מ, והטפח 8.8 – ס"מ, והاما
היז' 52.8 – ס"מ. ועיי"ש בהערות ביאור בא"ז בדרכי
אודה"ז הנזכרים, ולתווך עם שיעורו.

אל שדבר זה אכן תואם את המובה בשיעור
מקורה (ע' בראש) שמדדדו כוס של קידוש של כי"ק
אדמור הראי"ץ נ"ע והיו 100 גרים במצומצם,
ונמצא שלא חש לחמיר יותר (ויתכן שלדעתיו
הרביעית פרחותה גם משיעור זו). וא"ז שבקובץ
ינגיד תורה היל פפק בדיקו מסורה זו, כי
הגורמים עדין לא היו רגילים כי"כ בימייש
ברוסיה – כבר העירו לנכון בס"י קצור הלכota
משוע"ז אודה"ז הניל (הערה 60) שע"פ הידוע ודול
הדיוק והזרות של סידדים במסורת הנהגת
רבותיהם, מסתבר מואוד לומרשמי שמדד כוס
הקידוש של כי"ק אדמור הראי"ץ נ"ע (חחסיד ר' זלמן זילclin ויל) היו בידיו הכללים מודוץ נוכן.

אך עפ"ג הנתיל שרבותינו נשיאנו רצוי להסמיד
השיעורים לדמות מדיניותם, והשיעור הוא הקטן
שבהם, ייל' שהשיעור האמיתי הוא פחות מ-100

דמש"כ אודה"ז להקל הוא ורק למי שקשה לו לאכול יותר, אבל
לכתחילה יש להדר לקיים המוצה אליבא דכמ"ע, והינו בכחci
ביצה דока, עי"ש הוכחותיו. והנה, בנוסף להניל, צריך להוציא
על השיעור מחרמת הפירורים שנשאו בין השינויים דאיינו מצטרף
לשיעורו (עיי"ש בשיעור"ת ע' קצג. וש"ע). ונחלקו האחראונים אם
אפשר לצרף הפירורים שבין החניכים (עיי"ש). [ולהעיר שבסוח"ת
טובא, מודיעו סתמו הפסיקים בשיעור בזיה, ולא כתבו שיש לחתת
יותר מושם הנשאר בין השינויים ובין החניכים]. ועפ"ז מובן
שיעור בזיה הוא יותר מכחci ביצה. ומובן היבט מה שלקח
כי"ק אד"ש "קרוב לגודל ביצה".

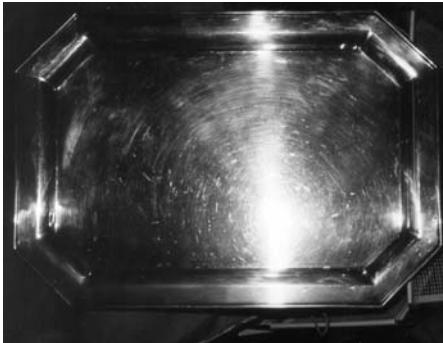
יש להוציא בזה, דנה בשיעור כחci ביצה ס"ל להראי"ח
נאה לפ"י דרכו ששיעורה بلا קליפה הוא משקל 25.6 גרים
במשקל המים (עיי"ש ע' קצא). אמנם, ראה אג"ק חי"ג יע' רוכז ע"ד
שי"שיעור תורה הניל שהוא מילך ביטור" (אבל, שם הוא ביחס
למקורה. ובימי בראשית ע' 153 שכ"ק אד"ש אמר בשם כי"ק
אדמור הראי"ז שבלכל יש לסיכון עליון). ואכן, בנסיבות השונות
בדברי רובתוינו נשיאנו בשיעור רביעית (שהוא בכיבча ומוחצה),
הובאו ונאפו בס' קיצור הלכות משוע"ז אודה"ז (במילואים
לסדרמ"ב – ע' ז' ואילך) מעינו ששיעור רביעית שכבולן (8-127 גרים;
ונר"ם 120-123 גרים; גר"ם 119 גרים) עליה בהרבה על שיעורו של הראי"ח
ע"ה נאה (86.4 גרים). ובמק"א (הערות התה' ואג"ש סיידי גלינו א

פירות. ובಕוצה"ש שם, למרות שתכתב דמלמעשה יש
להקל בשאר פירות, מסיים שי"המחמיר ס"ב בשאר
פירת תבואה עלי' ברכה".

וכשיטות הטז' שאינו מועל מה שישיליכנה
אוח"כ לאיבוד – כן משמע בשיעור אודה"ז שכ"ח
סמא"ג לגבי חלב אשה. וראה בארכוה בהנסן
בשווית שבת חמ"ב סתס"ד (ודבריו בפי האחרונים). ומה שהתר
חווקים ביטור והיפך פי האחרונים). ומה שהתר
בשווית אבנ"י או"ח ח"א סמ"ז מ"ז כשותלתת לתרז
כל דמי לכחים ששותחן לנוף (ועיג"ב בשווית
דברי מלכיאל חייה סול"ח) – הינו להשיטות
דבכבים וشكلות מותר גם כשותחן לתרז
הකURA, משא"כ אודה"ז לשיטות חמ"ב באופן
שאי"ץ כלל לדרב המ תפרך. ובאל"ה אינו כוונת
ההיתר "לגולגוני" האה הירר מיחד לתקומי אוכלא
(ראה בהי"ח חמ"ב דלעל הערת) (8) וראה בקצתו"ש
סקיל"ב סק"א או"ח זיל זי"ע, ז"ל.
להליבת בהמה חמ"ל לאיבוד דוקא לא לתוכ כיס
(אך שישיליכנה אוח"כ) – וראה קצוח"ש שם אות
כא"ז דה"ז ודע. דרכ הילכה (שמרלו) שכ"ח ע' שיח.
ושיע'.

(13) ומה, גם, שבנדוויד באם hei כי"ק אד"ש
סהחט לתוך קערת – קרוב הדבר שמא"ר דרו הי'
משתמש בו לשם משקה בבחני" שירויים". וקי".
(14) לשילומות הענין, ובפרט שקובץ העורת הניל
איינו בנמצא כי"כ, ובמיוחד – שהדברים נוגעים
להלכה (אם כי לא למשען, כגון שאורاك לפונ"י)
בקשר עם השיעוריים ומדות של מוצות ליל הסדר
(ב' צויתים למאה; פרחות מכות לכרפס; רביעית
לדי' כוונות וכו') – מצו"ב העתק מהמובא בקובץ
הןיל:

בסי' שיעורי תורה להראי"ח ע"ה נאה (שחקה
הרביה בענין השיעוריים ובירר את השיטות השונות
ומנהגי ישראל) העללה ששיעור האגוז – 2 ס"מ,
הטפח – 8 ס"מ, והاما – 48 ס"מ. ובמידות
הנפח – הרבייה הוא 86.4 גרים (במשקל המים
ונר"ם ע' צב) ובספרו שיעור מקורה (ע' 86.4

הטש של כספּ בָּו הַשְׁתָּמֵשׁ כְּקָרְבָּן לְהַנִּיהָ מִתְחַת לְקַעֲרָת
המִצּוֹת (צָולָם בָּשָׁנָת תְּשִׁמְמַחּ)

בקיצור הלכות מושיע' אדה"ז שם (הערה 47).
ובפרטיותו: בשעו' אדה"ז שם דן בהמצוייר בשית' מועל צדקה בשיעור הגורי, והנה צייר הניל' הא 18 מ"מ למלעילה למיטה במצבים, 5-18 מ"מ מימין לשמאלא (עיפוי בשיעור מקוה ע' פא), ולל צייר זה כבב אדה"ז שהוא "עלדר" הי' שעורת על הי' שעורות בריבועו. והנה בקובץ יגדית' הניל' חישב ע"פ הממוצע שבציר הניל' 18.25 מ"מ טווען שהעיקור הוא 18 מ"מ כשיעור מלמעלייט (ולא 18.5 מ"מ), עיי'יש הוכחותיו. ועפ"ז יוצאת שיעורו האגודל (ו' שעורות) הוא 2.16 ס"מ, שיעורו האגודל הוא 2.1. שיעורתא כדשניין מעיקראשיעור הרבייה הואה קרוב ל-100 גרם.

ס"מ [הראה] עי'ה הנה ס"ל שיש להעמידו על 2 ס"מ לפ' שיטתה.
ונמצא לכארה שמקום גדול להחמיר עכ"פ' בדברי הצ"ץ הניל' השאגודל הואה 2.1-כ"ס' 21 מ"מ) והטפּ – כ-8.4-ס"מ, והאהמה – כ-50.4-ס"מ, והרבבית – כ-100-מ"ק, אך לא יותר מזה (ולא ממש'כ' בקובץ יגדית' הניל' – קרוב ל-115 גרם), ולא הערה הקודמת. (15)

עוד ייל ע"פ העתק כתבי אדמוני' הצ"ץ שנמצא לאחרונה (נדפס בקובץ יגדיל תורה גליון ס' ע' רסגו), שמננו עליה שיעור רביעית הוא, במודות זמניינו, כ-115 גרם.¹⁵ ועפ"ז שיור כביצה (שני שלishi רביעית) הוא 76.6 גרם, וכזית (שהוא חצי כביצה) הוא כ-38.3 גרם במשקל המים, ונפחה - 38.3 סמ"ק, ובכך ממה שבני השינויים (ובין החניים), הי' קרוב יותר לגודל ביצת אפרוח בינוונית ללא קליפתה, שהוא כניל' כ-50 סמ"ק.

לוט מים" דלאורה ע"פ הניל' ב-8-12.8-לוט שחרוי מושיע' אדה"ז שם דן בהמצוייר (גולם, ועפ"ז – 8 – לוט הוא 102.3 גרם) ומדוע הוסיף לוט נסף, וזה איננה מן המודה. וויל' בא"פ ע"פ מש"כ שם "אפי' מים כבדים", והונגה פושטה, שהשעור האמור כולל כילוב הבה' יותר מביעית באופן אפי' בימי כבדים

יהי' השיעור נכו'ן כקיים (ולחונים דחק' בס' קצוץ הלכות מושיע' אדה"ז הערת' ש' פ' הניל'), והרי החלוקת בין מים מתוקים למי הימים המלחמים הכבדים הוא 4% (ואהא שיעורי מורה ע' עב), וכן ערך שיעורו תורה (ע' צב') דוד הוא 40 פונט רוסי, ונמצא שאההו כ-23.3 פונט רוסי, ועפ"ז.

[עוד יש להעיר שבשות'ת הצ"ץ הניל' כתוב "עלדר" שלשים ומשפה פוד מיס', ועפ"ז ליל' שהואר קצת יותר מזוהה, משא"כ בהעתיק כתבי הניל' כתוב "שיעור רביעית הואה תשעה לוטי", אלא שדרוניינו נסתורים ממדוזות כוס הקידוש של אדמוני' הצ"ץ י"ע, וכן מש"כ "אפי' מים כבדים", שמא'ה מובן שהשעור האמור הוא רביעית מרווח, וא"כ מהוורתא כדשניין מעיקראשיעור הרבייה הואה קרוב ל-100 גרם].

ויש להתאים כי' עם שיעור הגריס שכabbת אדה"ז. ולהעיר שהראייח' עיה נאה כתוב בספרו שיעורי תורה (ע' רלט, הערת' נא), מסתבר לומר 14-15 מ"מ, אך במציאות תברור שהואה 16.5 מ"מ – ראה בהנסמן בתיקונים לסי' מחשבת הטהרה ע' 381 ובתרהה כהלהכה עי', ומתייחס להניל' שיעורו הרבייה אנק' גודל יותר ג'ק, ובבלושן כי' אדמוני' הצ"ץ בשווית' (יזיד' ס' קב') י"א אמר [אדה"ז] זהה [שיעור גריס] הי' תול' אצלו בעין שיעור רביעית". וראה מה שפ' בו בשיעור מקוה ע' פ. ובאו"א

גראם, והוא ע"פ מה שמצוינו מפורש בעין זה [משaic' בדברי אדה"ז הניל' בשיעור גריס שליל'פ' בכמה אופנים. וכదוכח מ-3-הפירושים הניל' – 86.4 סמ"ק; ק' גרם 108.84, ועפ"ז מ-3-הפירושים הניל' – 86.4 דיליקא, שמא'ה מובן במק"ש לגבי שיעור רביעית לקידוש בכיבוב, ובניל' שבמקומה החמירו יותר. ועפ"ז נטרך לומר בשיעור רביעית שההעתק כתבי אדמוני' הצ"ץ הניל' (115 גרם) הוא לחומרה ג'ק, ובהתאם למדות מדינתי, וככלמן].

ופפרטיותו: ע"פ מש"כ הצ"ץ בשווית' של'on חיו'יד. ובהוצאותה החדשות – של'on חיו'יד – י"ז'zap' ידי' מחזיק עד ששים שאההו עריך' שיעור ומחשה פוד מים במשקל הקירוי'ה', וראה בס' שיעורי תורה (ע' צב') דוד הוא 40 פונט רוסי, ונמצא שאההו כ-23.3 פונט רוסי, ועפ"ז רבייה 1/96 (של סאה) הרא קרוב לרבע פונט רוסי, ומכיון שפונטו רוסי מקביל למשקל 409.53 גראם ייצא שרבייה הואה כ-99.39 גרם.

אלל שאהrai' עיה נאה – לפ' דרכו – שהרבבעית הואה ג'ס' ס"ל דלאדי'ר' הצ"ץ לא של מוצאות דקדוק החשבון, ומושם חומרה דמוקה הוסיף 5 פוד מים, ע"פ' שהי' די ב-30-35 פוד מהוורתא כדשניין מעיקראשיעור הרבייה הואה לששים סאה. אמנים לפ' המסורת הנזכרת, ובפרט לפ' העתק כתבי אדמוני' הצ"ץ הניל', שמא'ה יוצא שרבותינו ניאנו הויספו בהרבה על שיעור רביעית לשיטת הראייח' עיה נאה, מסתבר לומר דלפי האמת ס"ל לאדמוני' הצ"ץ כן מעיקרא דודניא או עכ"פ' קרוב לשיעור הניל'. [ובפרט שבאליה הצריך אדמוני' הצ"ץ "ששים סאה"], והי' מותאים לבדוק אם שיעור הגיבע של כ"ק אדמוני' הצ"ץ ני' – 100 גרם.

עדין פ' גבן בברורי מש"כ בהעתק כתבי אדמוני' הצ"ץ הניל' ש"יעור רביעית היא תשעה

המשר מעמוד 24

המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צידם, ובמשיח האחרון שעומד מבני' שימוש' את ישראל באחרונה – מזוהה אנו יודעים שלימות זו בנגולה תהיה ע"י משיח, שהוא ימישיך האחרון, לאחר דוד שהיה המשיח הראשון" שבעל להבאת שלימות המצויות, והוא "יחזר את מלכות דוד לישונה".
ומפרט הרמב"ם, כיצד כל העניינים שהיו אצל המשיח-הראשון (דוד), יהיו גם כן אצל המשיח השני ("וישם הוא אמן אשרנו ולא קרוב"), וכך מונה הרמב"ם את כל העניינים הללו בדוד ומשיח, מתחילה התגלות ומשלהלן ועד שלימותם של מלכותם: "ויחוץ פאתי מואב זה דוד וקרך כל בני' שת ויה אחזם ירשה זה דוד ויהו ירש שער אובייו זה המלך המשיח" – ביטול שיעבוד מלכויות באופן שיאה לישראל פנאי לעבוד את השיעות קראיין.⁵

לאחר שאנו רואים שלימות התורה והמצויות – שתהיה בגאולה – היא דבר המפושש בתורה, מובנת גם כן הקדמת המביב'ם לראיות מהתורה בהברחה: "יוכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מכחך לבייאתו – לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשיח רבינו" – דלאורה מה שייקיות ענייני כופר להלכות מלכים, וייתר היה מתאים להביא צאת להלכות תשובה (מקום שבבו מדבר על גדר כופר)? אלא, שבזה בא הרמב"ם להציג: העניין של המשיח יחויר את שלימות התורה והמצויות הווע' של התורה עצמה. התורה עצמה מבטיחה את שלימות קיומה, ולכן: "אלו הדברים המפוששים בתורה, הם כוללים את כל הדברים שנאמרו עי' כ' כל הנביאים שבעל דבריהם הם עניין של התורה עצמה בקיים המצוות ובליל'ות".⁶

מעובד ע"פ ללקוטי שיחות זי"ח שיחה ב' לפ' בילק

5. ביאור מפורט אוזות פרטיו הענינים בדוד ומישיח יבואר בהלכה ד' בשיקות עם טמני דורות של משיח.

6. לפי יסוד זה מותברים עניינים נוספים בהם הלכות הבאות, ויבואר בעזה במקומן.

משיח – החלק השני של הנבואה.

3. ראה בגוף השיחות (הערה 35) עוד ביאור באופן אחר.

4. זה גם אופן וסימני התגלותו, כפי שיבוואר בהלכה ד' המתארת עניינים אלו.

1. כלשונו בהקדמה לספר.

2. לפ' זה מובן גם מודען אי אפשר לתרץ [cmborad בקבוקת ספר למלכ'ם] שהכונה לחזק את קיומם ההבטחה – כמו שהגין המשיח הראשון והתקיים החלק הראשון של הנבואה כך תתקיים גם ביאת